

Millora de les garanties específiques sobre l'escolarització equilibrada

En el marc de la seva activitat, el Síndic de Greuges constata que la segregació escolar continua essent un inconvenient de primera magnitud pel que fa a les garanties del dret a l'educació en igualtat d'oportunitats.

La normativa vigent dóna un tractament preferencial a l'equitat i regula instruments concrets per millorar la distribució de l'alumnat amb necessitats educatives específiques. La reserva de places per a l'alumnat amb necessitats educatives específiques i la possibilitat d'incrementar-ne el nombre de places, les ampliacions i les reduccions de ràtio com a estratègia limitada a l'escolarització equilibrada d'alumnat o les atribucions de la comissió de garanties d'admissió i de les oficines municipals d'escolarització en són alguns exemples.

Les administracions infrautilitzen les mesures normatives per combatre la segregació escolar

Malgrat l'esforç creixent de les diverses administracions implicades, moltes vegades les mesures normatives específiques desplegadas en el Decret d'admissió 75/2007 encara s'infrautilitzen en molts municipis. Per exemple, instruments com ara la zonificació escolar i les adscripcions entre centres són clau per combatre la segregació escolar i, de vegades, les administracions implicades no les utilitzen amb aquesta finalitat. L'optimització dels instruments legals disponibles passa, en primer lloc, per promoure'n l'aplicació per mitjà de la mateixa normativa.

Aquesta infrautilització dels instruments normatius s'il·lustra clarament amb el principal recurs disponible per fomentar l'escolarització equilibrada: la reserva de places per a l'alumnat amb necessitats educatives específiques. Tal com ja s'ha destacat en informes anuals anteriors, l'estudi de les queixes rebudes sobre processos d'admissió constata dèficits relacionats amb l'aprofitament de la reserva de places, bé per la infradotació de places reservades en funció de la quantitat d'alumnat amb necessitats educatives específiques resident a la zona, bé per la manca de polítiques actives d'acom-

panyament de l'alumnat amb necessitats educatives específiques dels centres amb més concentració d'aquestes necessitats cap a altres centres amb menys concentració, bé per mancances en la detecció i en la realització de dictàmens de les necessitats educatives específiques per part dels serveis municipals, els serveis educatius o els centres escolars, o bé amb valoracions "restrictives" de les necessitats educatives específiques per part d'aquests serveis.

La resolució d'aquests dèficits relacionats amb les necessitats educatives específiques és important, a més, per poder optimitzar l'ús dels nous instruments de política educativa que preveu la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació (LEC), a l'hora de combatre la segregació escolar. L'article 48.1 de la LEC, que està pendent de desplegament, preveu que "l'Administració educativa ha d'establir territorialment la proporció màxima d'alumnes amb necessitats educatives específiques que poden ésser escolaritzats en cada centre en l'accés als nivells inicials de cada etapa i, si escau, la reserva de llocs escolars que, com a mínim, cal destinar-los". Aquesta mesura només serà efectiva en territoris que dimensionin adequadament la detecció de necessitats educatives específiques a la realitat existent.

Més enllà del grau d'utilització i aprofitament de les mesures existents previstes en l'ordenament jurídic, val a dir que aquestes mesures no són suficients ni prou efectives per combatre el fenomen de la segregació escolar. A més de l'establiment de proporcions d'alumnes amb necessitats educatives específiques per centre, doncs, el Síndic de Greuges ha demanat al Departament d'Ensenyament que amb el nou decret explori i amplii els instruments disponibles per combatre la segregació escolar, a fi de garantir una millor protecció del dret dels infants a l'educació en igualtat d'oportunitats.

Alguns suggeriments adreçats al Departament d'Ensenyament que poden tenir efectes positius en la distribució equilibrada d'alumnat són:

- l'allargament de la reserva de places d'alumnat amb necessitats educatives específiques fins a l'inici de curs;
- l'establiment de reduccions de ràtio més enllà de P3 per minorar la mobilitat entre centres al llarg de l'escolaritat;
- la regulació de la conveniència de no escolaritzar alumnat amb necessitats educatives

específiques fora de termini als centres amb una composició social més desfavorida;
- la millora de la informació sobre les places vacants en centres concertats després del període ordinari de matrícula.

Cal reforçar les comissions de garanties d'admissió i les oficines municipals d'escolarització en la gestió de la matrícula fora de termini

A criteri del Síndic, és especialment important reforçar les funcions de les comissions de garanties d'admissió i de les oficines municipals d'escolarització en la gestió de la matrícula fora de termini. L'experiència d'aquesta institució, però, també constata que aquests dispositius, malgrat estar en disposició de combatre la segregació escolar, també tenen limitacions relacionades amb la gestió de la matrícula. Aquestes limitacions tenen a veure, sobretot, amb la seva capacitat de gestionar les sol·licituds fora de termini o de les sol·licituds ordinàries que no estan d'acord amb la plaça assignada en el període ordinari d'admissió. Això es deu al fet que, en alguns casos, l'existència de vacants sobrevingudes no és con-

guda per la comissió de garanties d'admissió ni per l'oficina municipal d'escolarització. De vegades, la informació que aporten alguns centres a aquests dispositius sobre la disponibilitat de vacants no és suficient, ni tampoc es transmet amb prou celeritat.

Davant d'aquesta situació, el Síndic ha demanat al Departament d'Ensenyament que garanteixi la informació actualitzada de la comissió de garanties d'admissió i de l'oficina municipal d'escolarització sobre les vacants existents en cada moment i que promogui les seves funcions de fomentar l'escolarització equilibrada d'alumnat per mitjà del nou decret.

Des d'aquesta perspectiva, per exemple, el Síndic demana al Departament d'Ensenyament que qualsevol sol·licitud de matrícula no recollida en la llista d'alumnat admès que cobreixi una plaça vacant pugui ser admesa per un centre sempre que, i només en aquest cas, prèviament aquest centre hagi informat la comissió de garanties d'admissió i l'oficina municipal d'escolarització de l'existència d'aquesta vacant, de manera que aquests dispositius puguin disposar d'aquesta vacant prioritàriament per assignar-hi alumnat pendent d'escolarització i fomentar l'escolarització equilibrada.

Queixa 01379/2010

La queixa rebuda fa referència a la insuficiència de places en un dels barris de la ciutat de Barcelona. En l'informe del Consorci d'Educació de Barcelona s'exposa que la zona estava infradotada de places en l'oferta inicial, per la qual cosa es va decidir ampliar grup a les escoles amb més demanda de la zona i reduir un dels grups a l'escola amb menys demanda de la zona contigua.

En aquest sentit, el Síndic recorda al Consorci d'Educació de Barcelona que la modificació de grups que ha fet està estretament relacionada amb el comportament de la demanda, la qual cosa pot resultar perjudicial per a l'equitat del sistema. Entre altres aspectes, cal tenir present que la reducció d'un grup a l'escola amb la demanda més feble podria debilitar-ne encara més la demanda en futurs processos d'admissió i podria contribuir a homogeneïtzar-ne encara més la composició social. Cal, doncs, valorar les desigualtats que es deriven d'aquesta decisió i establir mesures per revalorar la demanda de l'escola menys desitjada.

Pàgines extretes de l'Informe Anual 2011. Per accedir-hi, [clica aquí](#).